

с Тенко да му отидем на гости и да излезем за няколко дни из Балкана.

На 13 август се завърнах при родителите си в Раднево, където учи за останалите си три изпита. На 25 август се прибрах в Стара Загора, където живееше брат ми със съпругата си.

Екипиран с продукти, закупени от с. Трън, на 27 август с Тенко отдохме в Карлово. Марин ни посрещна с готова програма. На 28 август следваше да му гостуваме в Карлово, а следващите два дни да отидем до хижа "В. Левски" и местността "Маазите".

През първият ден посетих 2-ро Огнестрелно отделение, където служеше като офицер старият ми приятел Петър Арменчев. Вечерта Марин ни заведе ^{на} гости в Христо Пеев, чийто сегра си беше в къщи. Изненадани бяхме от много богата и пищна вечеря. Обясних си я, че причината е Марин като тяжен кръстник, а и семейство Пееви бяха доста заможни хора. Баща им имаше двуетажна къща близо до гарата и хранителен магазин с кръчма. Оказа се обаче, че Марин, знаейки симпатите ми към Анчето, беше "нави" семейството за нещо като годявка, без да говори предварително с мене. След като вечеряхме и сърбнаха достатъчно, Марин започна открыто да ме сватосва и убеждава пред всички, да се сгодя за Анчето. Аз обаче категорично отказах. След като се прибрахме към 12 часа в Маринови, аз му се скарах за това. Останали съм с Тенко за нощуване, последният ме обвини, че съм дошел в Карлово, за да се срещна с Анчето. На следващия ден след като сме излезли заедно из Балкана, аз нямало да мога да ~~изто~~ държа и щял съм да се сгодя за нея. Постарах се да убедя Тенко, че не съм имал такива намерения, поради лошото икономическо състояние на семейството ни. Наскоро преди това, брат ми беше уволнен от работа и начетен ^с 8,000 лева. Моите средства бяха на изчерпване, бях пред дипломиране и най-малко мислях

да се женя. Тогава Тенко ми предложи, още през нощта с първият влак да се върнем в Стара Загора, макар и да е недостойно спрямо Марин. Съгласих се с него, взехме си раниците и тихо се измъкнахме от дома на Марин. В 4 часа сутринта хванахме някакъв влак и в 8 часа бяхме в Стара Загора. Представях си как Марин е обяснявал на семейство Пееви, колко "опак" човек съм. Интересно и Анчето, как е понесла обидата.

На следващият ден отидох в Раднево при родителите си и започнах усилено да чета по изпитите си.

На 11 септември се прибрах в София. Марин ми беше сериоз обиден, но на тема "бягството ни от Карлово" не разговаряхме.

На 15 септември всички от "мамската" група бяхме в София но учихме заедно само тези, които имаха еднакви изпити. Първи се дипломира Антон Христев, а на 20 септември Цеко. Тъй като те напуштаха София, решихме на 21 септември /24-тият мой рожден ден/ да организираме нашата прощална вечер. Състоя се в ресторант на градинката в Семинарията. Прекарахме много забавно, по постоянни пожелания на всеки за бъдещето. Накрая си обещахме до краят на живота си, да не се забравяме. Всички бяхме млади, жизнени и упорити мъже, които вярваха че ще ^{се} справят успешно с трудностите в живота си. Към 13 часа тръгнахме по трамвайната линия през гората да се прибираме. Андон ни спре още на първата спирка и ни отведе на беседката близо до нея.

Качи се на нея, произнесе едно прощално слово и ни помоли най-сетне да го приемем за редовен член на "МАМ". След много закачки и смях, при които му зададоха много въпроси, накрая преведохме гласуване. Молбата му беше отхвърлена с три гласа "за" и четири гласа "против". Силно обиден Андон Христев си остана вечният "кандидат-член на МАМ". За да ^{то} утешим, му обещахме след една година, чрез писма отново да разгледаме молбата му

След това се съмкнахме в града, като продължавахме да пеем по улиците, докато конен милиционерски патраул ни разпръсна и след прощални прегръдки се прибрахме в квартирите си.

На 30 септември с четворка взех изпита по "Млекарство" при проф. Н. Димов.

На 1 октомври брат ми Жоро пристигна в София, за да постъпи в школата за трудови офицери.

На 8 октомври също с четворка взех и изпита по "Частно животновъдство" /говедовъдство/ и коневъдство/ при доцент П. Иванов.

На 10 октомври се дипломира П. Митров, а след него Ив. Славков и Ив. Диков.

На 16 октомври, след като с В. Грозев взехме с четворки изпита по "Селекция" при проф. Д. Костов и ние се дипломирахме.

Така аз успях да изпълня набелязаната си програма в три годишния срок. От "мамската" група само аз бях фронтовак, дошел да следва през октомври 1945 година в София, което е една година след останалите "мамаджии". Само аз си знаех цената на този мой резултат. Целта обаче оправдава средства, защото трудностите се забравят, когато всичко завърши успешно.

Всичките седем души от "мамската" ни група завършиха с първите тридесет души от випуска, който в началото на учебната 1944/45 година е бил 1200 души.

Предстоеше ни десет месечен производствен стаж, а след това Държавен изпит, за да станем редовни агрономи.

Дни след това, на булевард "Дондуков" случайно се срещнах със съученика си Николай Т. Даскалов. Оплака ми се, че не е дore и е на лечение в санаториума "Искрец". Дошел в София да види семейството си и се завръща в санаториума. Оказа се, че тоva е била последната ни среща.

Пъстъпването ни за стажанти не очаквано се усложни, защото М-во на земеделието искаше да ни назначи като изпълняващи длъжността агрономи до явяването ни на Държавен изпит. Налагало се от голямата нужда на агрономи, поради създадените нови 86 ДЗС-та и над 1,100 ТКЗС-та. Аз знаех много добре значението на стажа за един специалист от моята професия. Ние с Васил Грозев се страхувахме да приемем. Затова последователно посетихме началниците на дирекция "ТКЗС" - проф. Атанасов, и на дирекция "ДЗС" - проф. Вълков, с които водихме сериозни преговори, без да обещаваме, че ще приемем. Два дни умувяхме, седнали в градинката източно от Министерството, когато при нас случайно дойде един агроном, познат на Васката и директор на такова ново ДЗС. Той ни запозна с големите си трудности и ни посъветва да не приемаме, а настояваме да бъдем назначени стажанти. Тогава с Васката подадохме молби за стажанти и направихме среща в личния състав на М-во на земеделието. Негов началник беше моя колежка от нашата 20-та група, която обеща да ни съдейства. В молбата си Васката посочи ДЗС-гр. Русе, а аз ДЗС/Конезавода/ край гр. Стара Загора. Тогава не знаех, че е научен институт по животновъдство.

На 25 октомври/понеделник/, с В. Грозев получихме заповедите си за назначаването ни за стажант-агрономи, като в тях местоназначението ни беше посочено, както **написахме** в молбите **си**. Следващо в десет дневен срок да постъпим на работа.

След като си получихме заповедите, повече работа в София нямахме. Фактически се слагаше край на студенстването ни.

Същият ден вечерта изпратих на гарата Васката, с пожелание за успех в работата и живота. След това опаковах багажите си, като **след това** организирах **прощална** вечеря с Марин и семейство Мандраджиеви. Преди това се обадих на брат си

в школата за трудови офицери, че напушам София.

По това време в апартамента, къде Дона беше вече ни напуснала, а в нейната стая живееше младо семейство с дъщеря, ученичка в прогимназията. Семейство Мандраджиеви започва да строи свой апартамент, а Марин щеше да се мести в нова квартира.

На 26 октомври сутринта, в наета каруца натоварихме с Марин моите багажи и ги извозихме до гарата. След като ги так сувахме, без много сантименталности се разделихме с Нюта. Двамата бяхме убедени, че никога няма да прекъснем приятелските си връзки. Те бяха започнали през пролетта на 1944 година в 2-ро Огнестрелно отделение, продължиха през войната в Унгария и Австрия и през студенството ни в София, до края на октомври 1948 година.

В 10 часа потеглих от гара София и в 14,30 часа пристигах в Стара Загора.

С това приключи студенският ми живот в София.

VIII.- НАСОЧВАНЕ В ПРОФЕСИЯТА.

/ От X. 1948 до XI. 1951 г./

Първа ме посрещна в Стара Загара моята майка. На нея се похвалих с дипломирането си, като ѝ показах и заповедта за назначаването ми за стажант-агроном. Тя беше щастлива и горда и няколко дни се хвалеше в махалата и пред роднини, че големият ѝ син е с висше образование. Баща ми също беше много доволен, но беше повъздържан.

Поради не доб рото финансово състояние на семейството, реших да не изчаквам крайният срок за постъпване от 10 дни, като започна стажа си по-рано. Стажантската ми заплата щеше да бъде 7,800 лева, доста повече от месечните ми разходи като студент.

На 28 октомври, сутринта в 6 часа тръгнах пеш за Конезавода. Пътят за там ми беше добре познат, не само от посещение то ни в него през 1934 година, но и от пътуванията ни с автобусите до Раднево. Още след село Колю Ганчево обаче, падна много гъста мъгла и за ориентир по шосето трябваше да ползвам едва виждащите се крайпътни тополи. Минах успешно покрай новопостроената Машино-тракторна станция, разклона за летището и покрай зеленчукавата градина на затвора с табела на входа. Мъглата стана още по-гъста, по шосето нямаше никакво движение и на мен ми стана някакси страшно и зловещо. Помнех, че разклона за Конезавода е на около 3 км от с. К. Ганчево, но до тогава никога не бях се движил пеш по това шосе. Достигайки до нов разклон без указателна табела, след известно колебание тръгнах по него. След 300 - 400 метра не достигай-

ки до стопански постройки, се сетих че това е шосето за село Малко Кадиево. Върнах се обратно на шосето за Раднево и продължих, докато достигна до следващия разклон. По него достигах центъра на стопанството към 8 часа. Мъглата се беше разредила и бях изненадан от големите промени в сравнение с основа, което знаех от преди 14 години.

В сред хубав парк открих двуетажна сграда, която минаващ служител ми посочи, като дирекция. Над входа ѝ с едри метални букви пишеше: Централен изследователски и контролен институт по животновъдство-гр. Стара Загора. Написаното в моята заповед ДЗС/Конезавода/ ме наведе на мисълта, че тук съжителствуват две предприятия. Попитах излизация от постройката човек за дирекциата на Конезавода. Той ми обясни, че това е старото име на института, а дирекцията е на първият етаж. Намерих я и след като почуках, влязох в доста просторен и добре обзаведен кабинет, в дъното на който зад солидно бюро беше директора. Той само кимна на моят поздрав и продължи нещо да си пише на някакъв голям тъфтер. Беше около 45 годишен мъж и нямаше според моите представи вид на учен. Едва след десетина минути вдигна глава и ме попита какво желая. След като прочете предадената му от мене заповед, ми изнесе цяла обяснителна лекция, какво представлява института, който не е упоменат в заповедта ми. Пишело само старото име на стопанството Конезавода, но се упоменавало ДЗС, а института нямал нищо общо с дирекция "ДЗС" в Министерство на земеделието. Край затвора в Стара Загора имало Овошарски разсадник, който е към тази дирекция и най-добре е да отида там. След това ми върна заповедта и продължи да пише без да се сбогува. Обиден, огорчен и разочарован от този директор, излязох отвън в парка. Там срещнах познатият от агрономическият факултет Койчо Иванов от с. Богомилово. Той

беше един випуск преди мен и от месец май бил стажант-агроном в института. Споделих с него срещата си с директора, който се казвал Андон П. Геров. Който Иванов ме заведе в центъра на стопанството и ме качи на кабриолета, отиващ до града за пощата на института. С него пътуваше и хубава млада жена Славка Славова, която ми се представи като асистент по овцевъдство в института. Тя изказа съжалението си, че директора ме е върнал.

Споделяйки с майка си за случилото се, тя ме успокои, че ръководителя на Овощарският разсадник агронома Пеев, живее близо до нас на ул "Боруй град" и вечерта ще отидем при него.

Той ни прие много културно и ме нарече "колега". Обясни ми че са малко стопанство и при тях стажанти не изпращат. Познавал добре Ан. Геров и не се изненадва от поведението му. На следващият ден, следвало отново да се върна при него в института и настоявам да говори с Министерството по моята заповед. Следвало да му кажа, че той Пеев ме е пратил отново при него.

На 29 октомври отново отидох пеш в института. Влязох при пишещият директор на същия тъфтер, поздравих го високо, като при предаването на моята заповед, му предадох поръчката на агронома Пеев. Геров обиден ми каза, че съм твърде млад, за да му казвам какво да прави. След това ме помоли да изляза в парка и почакам, докато ме повика.

Докато чаках, седнал на една пейка при мен дойде стажант агронома Йордан Нейков, състудент на К. Иванов. С него също се познавах от Агрономическият факултет. Докато му обяснявах историята с моята заповед, излезе прислужница и се развила: "Кой е Стефан Ножчев? Трябва веднага да дойде при директора!"

Сега директора ме посрещна много по-любезно, като ми обясни, че в заповедта ми е допусната грешка, и аз съм действително назначен за стажант в института. Извика контрол-счетово-

дителя Славчо Колев, за да ми изготви заповедта за встъпване в длъжност. След това и домакина Игнат Марангозов, който следваше да ме настани на квартира. И така от 29 октомври 1948 година започнах работа като стажант-агроном в института. Описах подробно случая с приемането ми като стажант, защото покъсно мои колеги ме обвиняваха, че преднамерено съм се уредил на научна работа.

Бях настанен да живея в една квартира с нормировчика в полевъдство¹⁰ Тома Данков, насърто завършил Селско-стопанският техникум в Садово. Стаята ни беше доста обширна и се намирала западно от централния площад на института, в старото дирекцияско жилище. Осигурено ми беше легло, дашек, възглавница и две одеала. Бях зачислен веднага и на храна към общата институтска кухня. Освен заплата като стажант, имах право и на 60 лева порцион дневно, а 800 грама хляб. Същият ден, с кабриолета на института извозих от къщи целият си студенски багаж.

Курьор и кочиящ на кабриолета беше Таню Кунчев, около 50 годишен човек, накуцващ с единият крак.

При първата ни съвместна нощувка, Томата ме запозна доста подробно с обстановката в института.

Всички бекяри/специалисти и служители/ се хранеха заедно на една дълга маса, в помещението до готварницата и фурната. Всеки си носеше собственна посуда, в която бай Пеню Тодоров готвача, ни сипваше полагащата ни се храна. Гледащите на животни и работниците се хранеха в своите бекярски стаи. ^Амейните получава^{ха} полагащата им се храна в свои съдове и се хранеха ^в домовете си. В института имаше голяма двуетажна сграда за Бекярско жилище с ~~кузава~~ столова, но не беше довършена.

Гледащите на жребците и работните животни, носеха зелени униформи и бяха обути с ботуши, а останалите гледачи и работници бяха облечени в сини работни дрехи.

Работното време започваше в 7,30 часа, обедна ^{1/2} почивка от 12 до 14 часа, след която се работеше до 18 часа. Закусващ се в 7 часа, обядваше се от 12 до 13 часа, а се вечеряше в 19 часа. Със специална камбана, се обявяваше началото и края на работният ден и обедната почивка. Само при кравите имаше друго работно време, свързано с трикратното доене на кравите. Прост останалите животни, извън работното време имаше дежурен гле-дач.

В института имаше пет развъдни секции: коневъдна, говедо-въдна, овцевъдна, свиневъдна и птицевъдна. С изключение на ко-^невъдната, във всички се провеждаше развъдна и екпериментална работа. В коневъдната секция се разполагаше с 44 конски жребци и 25 магарешки, които бяха настанени в три конюшни. Говедо-въдната разполагаше с 25 дойни крави, които с приплодите бяха в две помещения. Овцевъдна имаше 300 овце в три овчарни ка, а свиневъдната 40 свинетайки в едно помещение. Птицевъдната имаше около 1,100 птици в няколко помещения и малка люпилня. Развъдните секции следваха да се ръководят от двама специалисти, но местата им бяха вакантни. Затова директора Геров ръководеше освен говедовъдство ^{1/2} и жребцовата секция. Останалите развъдни секции временно се ръководеха от асистентите, които се занимаваха ^{1/2} с опитната работа към съответният вид животни. Отделна беше и полевъдната секция, с ръководител агронома Кайков, който от 1 ноември се премести другаде и напусна. Към нея, в два обора бяха работните коне и волове. Разполагаше се с около 2000 декара земя, трактор, камион и ремонтна работилница.

В института тогава съществуваха следните научни отдели:

- 1.- По животновъдство и развъдна биология- с ръководител Петър Минев/овцевъд/ и асистент Славка Славова/овцевъд/.

2.- По хранене на домашните животни - с ръководител Христо Пенчев, който след преместването му в гр. Плевен е заменен с асистента Димитър Джурков. В отдела работи и асистента Стоян Канев, временно завеждащ и Св. ~~и~~невъдна секция.

3.- По млекарство - с ръководител Яким Шеличев и асистент Харалампи Григоров.

4.- По птицевъдство, зайцевъдство и животни с ценни кожи - с ръководител Иван Я. Табаков и асистент Атанас Грозданов

5.- По напояване на селско-стопанските култури - с ръководител К. Дамянов, напуснал насърочно след пристигането ми в института.

По това време асистентите Харалампи Григоров и Атанас Грозданов бяха на специализация в Чехословакия. В института имаше и няколко вакантни щата за асистенти.

Всички развъдни животновъдни съекции имаха опитни бригадири, които със семействата си и гледачите живееха в института. Предимно работниците в полевъдството бяха от близките села и повечето от тях, особено от селата Могила и Малко Кадиево идваха всеки ден на работа. По договор в института квартуруваха и работеха около 20 души затворници.

Още от първите дни на постъпването ми, Андон Геров ми възложи под негов контрол да водя племенното книговодство за ³деноността на жребците, а след месец и цялото ръководство на жребцовата секция. През първите дни, заедно със стажант агронома Йордан Нейков участвувах и по приключване есенната сеитба. Сприятелих се с бригадира им Кирил Енчев, който имаше голям практически опит.

Установих по близки връзки с деловодителя Митю Стойчев, архиваря- машнописец Петър Бърнеков, домакина Игнат Марангозов, електротехника Динко Йорданов и контрол- счетоводителя

Славчо Колев. В една работна стая бях заедно с нормировчика Тома Данков и техника по контрола продуктивните качества на животните Първан Симеонов. Телефонистка при телефонната централа беше Минка. В стаите на вторият етаж работеха специалистите: Яким Шеличев, Петър Минев, Иван Табаков, Славка Славова, Димитър Джурков и Стоян Канев, а в лабораторията по хранене на домашните животни: Веса Ст. Канева и Мария Бърнекова.

Района на института и дворовете на животновъдните ферми бяха добре залесени с овощни дървета и повечето заградени с телени врежи. Стопанският двор в юго-източния си край, граничише с хубава дъбова гора.

Обработваемата земя и пасишата на института бяха разположени източно от летището и затворническата градина, южно от шосето за село Могила и по раклона на шосето за село Малко Кадиево, а от запад със стопанският двор на института. Нивите блокове бяха от по 200 декара, като между някои от тях имаше и меки пътища с по два реда хубави сливови дървета. Юго-западно от стопанският двор беше опитното напоително поле от около 120 декара. В него имаше два кладенеца и постоянни напоителни канали. Целият район беше с доста близка подпочвена вода и няколко кладенеца. От такъв, в постройка с електрическа помпа се снабдяваше с вода целият институт. Само южно от стопанският двор в местността "Дуралия", имаше една нива от 150 декара, собственост на института. На възлачната страна беше зеленчуковата градина, като непосредствено след нея минаваше малка рекичка-поток, зад който института нямаше земя.

На 10 ноември, като стажант-агроном дойде в института и моят състудент Вълко Кабаков, който беше от кв. Черноконево, на гр. Димитровград. Настаниха и него при нас с Томата, като ни снабдиха с маса и три стола, както и печка с горно горене.

но без гориво. Затова вече ~~т~~ римата ходехме за дърва в гората или ползвахме сухи слънчогледови стебла.

Освен ръководството на Жребцовата секция, като стажант бях ~~бях~~ предаден да стажувам и в птицевъдството при Иван Я. Табаков. Той беше известен специалист, отначало като асистент на проф. Георги Хлебаров, а след специализацията си в САЩ през 1933/34 година директор на Опитната птицевъдна станция в София до 1944 година. След това е известно време без работа, но от 1945 година работи като специалист към Министерство на земеделието. От май 1947 година е назначен към института по животновъдство в Стара Загора. Единствен от специалистите беше със спечелен научен конкурс, равняващо се на доцент. Като ~~бекяр~~/семейството му беше в София/, живееше в една от гостните ~~стани~~ на института. Тъй като в долния етаж на същата сграда живееше директора Андон Геров, тя беше известна като "директорското жилище". Табаков беше принципен, строг и взискателен но справедлив човек, в което се убедих и по-късно от съвместната ни работа. Първата ни среща беше делова и информативна за състоянието на птицевъдната секция. Разбрах, че съм красно писец, той ми възложи да приведа в ред племенното птицевъдно книговодство. Тогава под индивидуална контрола бяха 950 кокошки от породите легхорн и родайланд. В опит по изпитване носливостта при еднакви условия бяха други 150 кокошки. В секцията се отглеждаха и 50 броя местни новозагорски пуйки. Очакваша да се получат и известен брой зайкини-майки.

Всяка сутрин с Табаков обикаляхме птицефермата, след което аз трябваше да участвувам в индивидуална контрола на носливостта на една група кокошки. След това работех в канцелариата при техника Съби Димитров или в стаята на Табаков, на бюрото на асистента Ат. Грозданов. Съби нанасяше в първичните

книги срещу номерата на кокошките, теглото на снесените от тях яйца. Неговата съпруга, гледачка на кокошки, беше сестра на у^бия през 1934 година Желю Диманов, за когото споменавам по време на детството си.

Едва към 16 часа след обед, Табаков м^е освобождаваше и можех да се занимавам с Жребцовата секция.

Скоро станах много близък със старшията на птицегледачите Трайко Петров и семейството на птицегледачите Иван Пенев и съпругата му. Всички гледачи на животни и птици, тогава получаваха твърда дневна надница от 280 лева и 60 лева порцион за храна, докато тия от полевъдството получаваха 240 лева.

Всички произхождаха от бедни селски семейства, напуснали селата си. Работеха и в почивните дни, за да си осигурят по високо месечно заплащане. Получаваха храна от стола и други хранителни продукти от института на кредит, който се удържаше накрат на месеца от заплатата им.

От Табаков получих пълна информация за състоянието на птицевъдството и животновъдството в страната.

За около месец въвеждох в пълен ред птицевъдното племено книговодство и в таблица предадох на Табаков резултатите от контрола на носятостта за яйценосната година от 1.XI. 1947 година до 31.X.1948 година. Пред колегите си в стаята, той публично изрази задоволството си от свършената от мен работа. Допълнително ми възложи да заведа новите главни книги за разводни групи^и ^{катър} тая за произхода на петлите и кокошките. Израз на неговото доверие беше, предадената ми от него чернова на написана статия - "Отглеждане на птиците през зимата". Искаше да си кажа мнението и какво съм разбрал. Това ме изненада и доста затрудни, като заедно я четохме със съквартирантите ми. На следващия ден му разказах съдържанието й, но

не посмях да направя никаква оценка. Тогава Табаков ми обясни че желаел от мен да разбере, дали съм разбрал това, което той искал да изрази в статията си. Винаги когато напишел нещо, го оставял да престои 15 - 20 дни, наново го прочитал и му нанасял, ако има нужда съответните корекции. Това бяха първите ми уроци за писането на научно-популярни и други статии. След това винаги съм се старал да ги спазвам, до края на дейността си като специалист-птицевъд. Веднаж, моят учител най-подробно ми обясни, как следва да се подготвям за изнасянето на лекции пред слушатели-курсти с различно ниво на ~~на~~ подготовка.

Често бях свидетел в канцеларията на много поучителни дискусии между Табаков, Минев и идващият при тях понякога Ан. Геров. Те разговаряха по проблемите за бъдещето развитие на различните животновъдни отрасли, както и къде е най-добре да бъде Центъра на животновъдната наука в страната. Сочеха София, защото там ще бъдат в контакт с библиотеките за ~~на~~ временна информация ~~на~~ развитието животновъдната наука в света, а така също и с преподавателите в Агрономическият факултет.

При тях идваше понякога и Яким Шеличев, работещ в съседната стая. Той единствен от тях беше член на ~~БРП(К)~~ и секретар на ППО в института.

Като важно условие за развитие на птицевъдството в България, Табаков посочваше необходимостта поне 10 агрономи-животновъди и 10 ветеринарни лекари да се специализират и работят като птицевъди. Често посочваше също така, че преди 9.IX.1944 година у нас само трима специалисти работели по развитието на птицевъдството: проф. Ст. Куманов, Иван Табаков и Иван Семерджиев. Над всички бил академик Георги Хлебаров, но като завеждащ катедрата по животновъдство, се принуждавал да се занимава и ^с другите животновъдни отрасли. Ив. Семерджиев

, като привърженик на старата власт бил уволнен. Ст. Куманов станал преподавател по животновъдство във агрономическият факултет и да се занимава с птицевъдството останал само Ив. Табаков. Дразнеше ме самохвалният тон в думите му: "Един е Табаков и други нема!". По-късно се убедих, че той има известно основание за това.

По това време в птицефермата имаше: • три ~~прости~~ малки но с по ³ отделения помещения за по 50 кокошки; • три по-големи помещения, също с по ³ отделения за по 250 кокошки всяко и • едно опитно помещение с три отделения с общо 150 кокошки. Всички помещения имаха големи дворове, заградени с висока телена мрежа и засадени с овощни дървета. Само едно от големите помещения беше западно от централния път на института, зад овчарниците. Минаващият през района на птицефермата централен път и раклонерието му, правеше ~~на~~ незащитена спрямо болестите по птиците. Южно от разклонението на пътя, имаше едно старо дълго помещение с 6 отделения за общо около 180 кокошки. Тесните помещения имаха отделно висока телена ограда. На западния край беше хамбаря за зърнените фуражи на института. Пред него имаше малко площадче, граничещо с централния път. В пристойка, южно от хамбаря беше ярмомелката на института. До нея имаше малко жилище за гледачи на кокошки. На източния край на старото дълго помещение имаше две стаи с големи дървени корита за приготвяне зърнените смески и меката храна за птиците. Следваха още две стаи, в които живееха гледачи на птици.

След тях имаше изход на изток към работният път на института. Южно от изходния път имаше доста добра жилищна пристойка с три стаи и мазе над земята. В него също живееха гледачи на птици. Непосредствено южно, беше споменатото помещение за опитни. Юго-западно от заградението му с високи мрежи двор, беше

старото помещение с циментови малки басейни. В него преди се отглеждали патици, а тогава бяха настанени пуйките. Окно от хамбаря и малкото жилище имаше десетина метра празно пространство, заградено с мрежа и двойна мрежена врата. На юг от тях следваха склада за яйца и канцеларията на птицефермата. В източната част на същата постройка, беше малката люпилня и котелното за водно отопление. То беше свързано на изток, през стая с циментови корита за приготвяне смески, с пилчарниците. Те бяха строени през 1943 година, имаха 6 отделения, в които общо можеха да се отглеждат 1500 пилета до 45-50 дневна възраст.

Всяко отделение беше оборудвано с изкуственна майка с водно отопление и свързана с котелното. Отвън, пред всяко отделение имаше дворчета, застлани с пясък и заградени с висока телена ограда. Щалата южна стена на този пилчарник беше с големи стъклени прозорци/солярници/. На изток от този модерен за тогава пилчарник, имаше ^{такива} два старинни тунелно отопление, всеки за по 800 пилета. Те също имаха опясъчени дворове и заградени с висока мрежена телена ограда. Окно от новият и старият пилчарници, имаше голяма овощна градина от дюли/дюлевата градина/. В нея след години беше построен "Домът на животновъда". Срещу Дюлевата градина, западно от Централният път беше другата подобна градина, засадена предимно с круши/Крушевата градина/. Западният ѝ край беше ограничен от два реда големи брестови дървета. В Крушевата градина, по-късно беше построена Лабораторната сграда на института. Двете градини бяха заградени с висока мрежена телена ограда. В тях се отглеждаха в дървени къщички/колиби/ от 50 до 90 дневна възраст пилета, а след това в летни шатри, ярките до пронасяне.

Северно от пилчарниците, имаше летен лагер за отглеждане ярките до пронасяне. Той също беше заграден с мрежена ограда.

Нарочно описах подробно птицефермата, защото в нея започна подготовката ми като специалист-птицевъд.

Табаков ме запозна и с научната тематика по птицевъдство, утвърдена му от научния съвет и М-во на земеделието за 1948 г.

Тя беше следната: а/- Кръстосване на местните кокошки с петли от породата ~~редайланд~~, заби^з добряване живота тегло и носливостта им; б/- Проучване влиянието на кафезното отглеждане, върху носливостта на кокошките; в/- Проучване върху някои вътрешни качества на яйцата и люпимостта им и Р/- Провеждане изследвания върху люпимостта на кокошите и пуйчи яйца. Само при първите две теми участвуваше и асистента Ат. Грозданов.

Според Табаков, за поставянето и решаването на дадена тема, тя следва добре да се познава от съществуващата литература/наша и чужда/, необходимостта от едно такова проучване, за да се формулира правилно целта и разработи методика за провеждането на изследването. На базата на тях се прави работната програма за практическото изпълнение на поставената задача, със срокове и етапи, както и показателите, които ще се контролират при регистрацията им. Накрая, как ще се извърши обработка на получените резултати и анализа им. По този начин Табаков ме въвеждаше в същността на научно-изследователската работа. Според него, научният работник следва и пряко да участва в изпълнение на работната програма, контролира постоянно техническият персонал и гледачите на опити, както и при първичната обработка на получените резултати. Това се налага защото често те не изпълняват точно работната програма. И мал такива случай при работата си в Опитната станция по птицевъдство в гр. София. Всичко ми беше много интересно, но тогава ми предстояше държавният изпит, а и не знаех дали ще ми се наложи някога да се занимавам с научна работа.

Моите съквартиранти се оказаха много добри младежи. Тома Данков, макар и не служил войник, беше много дисциплиниран.

Вълко Кабаков, макар и член на БРП/к/, се държеше добре с нас като не почертаваше никога партийността си. Скоро с нас започна да дружи стажант-млекаря Стоян Камбуров, от с. Дълбоки както и стажант-агронома Йордан Нейков/Данчо/ от Ст.-Загора.

Изненада ме поведението на другия стажант-агроном Койчо Иванов, който ни отблъгваше. Даже отказа предложението на Йор. Нейков, да отидем да живеем в едната стая на апартамента, в която живееха те.

Скоро нашата стая стана събище на младежта в института. Всяка вечер, освен посочените идваха: Петър Ив. Минков - монтьор-шофьор в института, споменатия вече Първан Симеонов както и по-възрастните: Йордан Гишин - ветеринарен техник, Игнат Марангозов - домакин и Петър Брънеков - архивар-машинописец. Всяка вечер при нас се организираха забавни беседи, весели завлечения, придружени с песни. Всичко приключваше към 22 часа, тъй като в съседните стаи живееше семейството на служителя Енчо Енчев със семейството си и малко дете.

През декември при нас започнаха да идват и по големите момчета-гимназисти. Само в неделен ден ходех до града, като преди обед ходех на баня, а след обед на някой футболен мач или кино. Вечер обаче винаги се прибирах в института. Сутрин ставахме рано и след гимнастика и тоалет, отивахме на закуска и след това на работа. Режима на живот в института доста ми напомняше този, като войник в казармата.

Обстановката в семейството продължаваше да е финансово затруднена, макар баща ми да беше директор на Гипсовата фабрика/1/ в Раднево. Брат ми, както вече посочих беше в школата за трудови офицери в София, а бременната му съпруга с

майката ^{ми} ~~на~~ у нас в Стара Загора. В края на ноември ⁽¹⁹⁴⁸⁾ Златка роди момиченце, кръстено Зюмбюлка. Започнах да им помогам, като всеки неделен ден им носех от института по три литра прясно мляко и килограм сирене. Покъсно директора ми разреши ~~и~~ в срядата да им изпращам по куриера, допълнително по още три литра прясно мляко. При купонната система, това беше голяма помощ.

По това време, в института имаше и потребителен кооперативен магазин с магазинери Тодор и Станка Ситеvi от с. Дълбок

Всички работещи ^{и служители} в ~~института~~, както споменах живееха в института, а те бяха около 150 души. През работно време, при наложителна работа до града, с разрешение на директора се ползваше куриерския служебен кабриолет. Освен жилищата по животновъдните ферми, имаше и няколко хубави двутажни блокове с по 8 апартамента, строени ^в през 1940 - 1942 година от Ст. Куманов. В тях ~~се~~ била настанени главно специалистите от преместият ^{се} от София ~~Институт~~ по животновъдство. Имаше и първоначално училище с около 20-тина деца, които слети в един клас се обучаваха от една учителка - стара мома. Съпругите на специалистите и повечето чиновници тогава не работеха. Често между тях се разпространяваха клюки и създаваха интриги. В института често чувах приказката: "Да си неработеща жена в нашият институт, е равнозначно да си като охранена катка в Мъглижкият манастир."

От 18 до 25 декември 1948 година се проведе V-ият конгрес на БРП/к/. На него се отчетоха резултатите от изпълнението на първият двугодишен народно-стопански план и прие първият петгодишен такъв за периода 1949 - 1953 година. На 29 декември този план беше приет и от Великото народно събрание. На този конгрес БРП/к/, беше преименувана в Българска комунистическа партия/БКП/ и въведен едногодишен кандидат-

ски стаж ~~срок~~ за членство. Той се отнасяше повече за приема на интелигенцията и чиновниците, което се ограничаваше.

Нямаше трудности обаче за хората от работническата класа.

На годишното събрание на СНМ в института, двамата с Тома Данков бяхме избрани в ръководството му, което ни позволи да станем близки с почти всички младежи. Повечето от тях учеха в прогимназиите и гимназиите в града. Извозваше ги една линейка и ландо, теглени от коне.

Института разполагаше с хубав файтон, теглен от два прекрасни коня от породата нониус. Кочияши му бяха: Стойно Стефанов, бригадир на жребцовата секция или Иван Стоянов/Шварца, старши коняр в същата секция. Файтона се ползваше само от директора, а при специални случаи с негово разрешение.

През работно време, можеше да се отсъствува само с разрешение на директора, а неделните дни, само ако не си свързан с отглеждането на животните и птиците. Затова ние тримата съквартирани и приятелите ни, през зимата по-рядко, а през пролетта по-често, след работа ходехме пеш до града на среща с приятели, кино или театър и още същата вечер се завръщахме.

Скоро се запознах и с доста от затворниците работещи в института. Между тях имаше и политически с по-леки присъди.

От тях разбрах, че при тях до пролетта на 1948 година бил и инженер-химик полковник Станчев, бивш мой преподавател и началник на школата за пиротехники във Военната фабрика-гр. Казанлък. Осьден бил с полковник Цонков, по някаква история във Фабриката със спирачки и смазочни масла. Загинал при нещастен случай от електрически ток тук в института, когато се хванал за кабел, с който бил укрепен електрически стълб през един дъждовен ден. Съжелявах за този мой преподавател.

Чрез младежа П. Минков установих и по-близки отношения

с работещите в ремонтната работилница: са ракач Стойчо Птемезов, механика Ганчо Станчев, дърводелеца Петър Трифонов, тракториста и шофьор Славчо Колев, ~~Челезаря~~-механик Николай Колев и подковача Димитър Коджейков. Приятно бях изненадан при запознаването ми с шофьора Деню Николов от с.Дълбоки. Пред всички в работилницата той заяви, че през август 1944 година съм му бил преподавател, когато бил курсист в 2-ро Огнестрелно отделение-гр. Карлово, за помощник-пиротехник/сапър/. Дотогава никой в института не знаеше за военната ми специалност. Това ми създаде особен авторитет в ремонтната работилница. Бай Деньо, като войник през 1934 година бил съден политически, а след това през 1944/45 година, като запасняк участва във войната. Към работилница та се водеше и механика-шофьор Руси Дойчев от с.Могила, който повече обслужващ спомената вече яромелка. По-късно двамата с П.Минков ми бяха най-добрите приятели от работилницата.

Аз обаче се стараех, като стажант да поддържам по-блиズки връзки със специалистите -животновъди. Най-близък бях със Стоян Канев, когото познавах от гимназията в Стара Загора и Славка Славова, за която вече споменах. Останалите асистенти се държаха малко официално с нас стажантите.

Заедно с Йордан Нейков и моите съквартирани през декември започнахме да посещаваме именниците по празниците, включително ~~и~~ разнуващите гледащи на животни.

За Новата 1949 година сквартирантите ми си отидоха за два дни, да я посрещнат по домовете си, а аз при родителите си в Стара Загора. Малко преди това в семейството ми се случи неприятна история с братовата съпруга. При заболяване от обриви на детето, майка ми го отнася в болницата на преглед, където установяват, че е заразено ~~от~~ ^{пред} трипер, от който боледувала ~~майка~~ майка ми.

Обидена, Златка с Зюмбулието си отива в Момчил град и брат ми

идвайки си от София за Новата година, отива при нея.

През януари продължих да стажувам в птицефермата, като участвавах при люпенето на разплодни яйца с произход на пилетата. По същото време дежурех през нощта в люпилната. ~~Винаги~~ тогава имаше два плоски инкубатора за 600 и 200 броя яйца, отоплявани с газови лампи и обслужвани ръчно. Имаше и един сврменен шкафов инкубатор "Никерл" /Австрийски/, с вместимост 1200 яйца. Беше на електрическо захранване и автоматично обръщане на яйцата. След като излюпихме пилетата от моето дежурство, ги отглеждах до 30-дневната им възраст в пилчарниците.

С това приключи стажа ми в птицевъдството.

През февруари баща ми внезапно бе изключен от БКП и уволнен като директор от Гипсовата фабрика в Раднево. Временно се принуди да работи като инструктор към ОК на Отечественият фронт в Стара Загора. Покъсно се разбра, че е резултат на изложение на членове на БКП от с. Трън, обвинявящи го, че е направил членове на ТКЗС-то кулаците от селото, като ги покровителствувал като Председател на кредитната кооперация. След година ОК на БКП отчетоха, че неправилно са го изключили, но той обиден, отказа да подаде молба, за въстановяване на членството си. В семейството много тежко понесохме това отношение към него, старият комунист.

От 1 март с В. Кабаков бяхме включени в 30 - дневен курс по животновъдство, организиран в института от М-во на земеделието. Бяхме около 30 души от цялата страна, като между тях имаше и двама ветеринарни лекари. Завършилите курса добиваха правото да работят като зоотехници /животновъди/. Първият випуск от зоотехническия факултет, приети през 1947 година щяха да завършат едва през есента на 1951 година. На курса бяха и двама от нашата "мамска" група: Цеко Христов и Величко Яна-

киев. Освен старите специалисти от института Геров, Табаков и Минев, лекции идваха да ни изнасят: професорите Ст. Куманов и Кр. Макнев, доцентите Петко Иванов, Кирил Братанов, Рада Балевска и Иван Владимиров, както и специалистите от М-во на земеделието: Исаи Георгиев, Боню Райчев, Ангел Фарфаров, Владимир Попов, Ненчо Ангелов, д-р Иван Танев и д-р Хаджи Димитров. Достата от тях, по-късно станаха професори в Зоотехническият факултет. След завършването на курса, от специална комисия ни беше проведен изпит и издадено удостоверение от М-во на земеделието, че сме ^справа на зоотехници. Със всички курсисти имаше направена снимка пред административната сграда № 3 института.

Очаквам

Доста от курсистите тогава участвуваха в изграждането на първите животновъдни ферми в ДЗС и ТКЗС. Някои от тях най-брутално ^{по-късно} бяха изгонени от тези ферми и заменени с младите "чисти" зоотехници. По-късно и мене като специалист-птицевъд, често се стремях да ме унижават, посочвайки че съм агроном, а не "чист" зоотехник.

През април и май стажувах в Свинефермата, която временно ръководеше асистента Стоян Канев. Гледахи бяха двете семейства живеещи в нея: Васил и Станка Друмеви, както и Добри и Ганка Теневи.

По същото време завърших в Стара Загора тридневен курс за оценител по градушките, организиран от Държавния застражователен институт/ДЗИ/.

Заедно с В. Кабаков от 25 май бяхме назначени в института да ръководим Полевъдна секция. Йордан Нейков, след като взе държавният си изпит беше принуден да напусне. Под давление на колегата му К. Иванов, не бе назначен за полевъд в института. К. Иванов беше вече асистент по птицевъдство.

През всичкото време, откак бях в института непрекъснато ръководех и жребвата секция, под контрола на директора Ан. Геров. Това наложи В. Кабаков пряко да ръководи полските работи а аз да поема само ^{зет} отността на свършената работа. Вечер се събирахме в канцеларията, обсъждахме и планирахме работата в полевъдната секция за следващият ден.

От как постъпих като стажант, писменно поддържах връзка с приятелите си от нашата 20-та група и тези от "мамската" такава. Повечето от тях, макар и стажанти бяха постъпили на щатни длъжности. От тях научих, че от нашият випуск до средата на 1949 година са се дипломирали едва около 100 души. В. Грозев беше се прехвърлил да стажува в ДЗС "Завет", Исперихско.

Иван Славков и Иван Диков бяха агрономи в родните си села: Караш и Кален, Врачанско. П. Митров стажуваше в Почвенния институт край София. Андон Христев беше директор в новосформираното ДЗС-гр. Нова Загора. На два пъти го посещавах и постоянно се оплакваше, че му е много трудно. През лятото на 1949 година го напусна и отиде в Свиленградският район. Георги Гелемеров беше стажант в Опитната станция по тютюна край гр. Неврокоп. Петко Маринов беше агроном в родния си Велико-Търновски край. И останалите бяха повече из родните си краища.

Продължавах кореспонденцията си с Марин П. Камбуров, който ме информираше за останалите "мамаджии" от другите факултети. Времето обаче минаваше, новите приятели и преживявания иместваха постепенно старите приятели и спомени.

В института нашата квартира беше кръстена "Хоремаг-кумана". С подкрепата на П. Бърнеков, който е бил футболист в ФК "Владислав-Тича" гр. Варна, организирахме по време на обядна почивка и след работа спортни състезания /волейбол и футбол/. Сутрин от пролетта, започнах ~~вр~~ 5 часа да бягам "крос"

до шосето за Стара Загора и обратно. По-късно удвоих разстоянието до разклона за с. Малко Кадиево, като се връщах през пасището в института. Заедно с мен всяка сутрин започната да бягат техника Първан Симеонов и гимназистите Стоян Андонов и Петко Велчев Петков.

От 1 февруари всички жребци/конски и магарешки/ изпращахме по общинските обори, с назначени от нас коняри из тогаващната Старозагорска област. Там заплождаха на стопаните разгонените кобили за получаване по-добри в породно отношение коне или мулета. Посочих вече, че нашите конски жребци бяха от породата гидран/англо-арби/, а магарешките жребци от породата мартино-франка. Фуражът храненето и отглеждането се осигурявал и контролираха от кметовете, като ние ^{пак} един път ги обикаляхме, за да проверяваме състоянието им. От септември до края на януари жребците се прибираха в института и се обслужваха с 20 души коняри с бригадир Стойно Стефанов.

В жребцовата секция се разполагаше с 18 броя седла, ^{за} всеки ден на смени, жребците се изкарваша от конярите на езда за раздвижване. Държавата разполагаше с няколко такива "жребцови депа". В повечето от тях имаше и други разплодни животни с цел подорението на животновъдството. За всяко заплодено женско животно, стопаните заплащаха една символична сума.

При установяване бременността на животното, на стопаните се издаваше от гледачите на жребците родословно свидетелство ^{на} приплода, с цел по-късно да се избягва родственото съещване. По тази причина, жребците ^{всеки} три години се преставаха да действуват в друг район. За дейността на всички разплодни жребци в института се водеше племенно книgovодство.

През май и юни следваше да направя първата обиколка по ^{на} общите, за проверка работата на конярите и състоянието на

жребците. Потеглихме с кабриолета на института, заедно с старши коняра Иван Стоянов/Шварца/. Беше удоволствие да се пътува по меките пътища между зелените и буйни ниви с добрият събеседник бай Иван. През това време, той ми предаде и много ценни уроци за отношение към гледаците на жребците. ~~Последни~~ ^{Той} те живееха в общинските обори при жребците, заедно с гледачите на общинските бикове. Пристигайки в селото, най-напред се представяхме на кмета, а след това отивахме в обора. Проверявахме състоянието на жребеца, фуража с който се храни, проведените скачки, събранието такси и издадените родословни свидетелства по воденото книгодство. Не предупреждавахме конярите за графика на движението си, за да ги изненадаме, но те взаимно се информираха и ни очакваха. Това правеше проверката ни досада формална. Конярите обичаха животните си и добре се грижеха за тях. Често се обаждаха в института за доставяните им некачественни фуражи.

Обиколката ни продължи повече от двадесет дни, позволило ми да на трупам добър опит в отношенията си с хората. Шварца се оказа добър учител и събеседник. Пътувайки между селата Любенова махала и Млекарево, изведнож той ми обяви че е "надушил" че в с. Млекарево "варят курбани", за дъжд. По селата съществуваше такава традиция. В института бях слушал за бай Иван/Шварца/, че е голям "куранџия". Действително, на поляните, край селото видяхме, че варят курбани. Беше едва 10 часа и споделих, че курбаните няма да са още сварени и не е оправдано да спирате край тях. Бай Иван ми обяви, че малко разбира тия работи, затова следва да го оставя, той да се оправя. Ако искали да им вали дъжд, следвало на всеки да сипват от курбания. Приближавайки се към хората, той спря кабриолета и се прорикна "Помага Бог, добри хора!" и занарежда благословии за дъ-

жд и богат берекет. Те веднага ни поканиха, извинявайки се че курбаня не е добре сварен. Духайки в сипаният ни в супници курбан ^{Иван} набързо го изяде, изреждайки от време навреме своите благословии. Наложи се да му сипват отново, аз не можах да изконсумирам половината от моят супник. В това време от малък дъждовен облак заръмля дъжд. Бай Иван почерта веднага, че е много "кадемлия". Благодарихме им и продължихме през селото.

Навсякъде по махали вариха курбан. Накрая на селото спрях до една махала, за да си "дометне" бай Иван с още един супник курбан.

Пътувайки до следващото село Пет могили, където имахме на станция конски жребец, Шварца ми изнесе няколко лекции по общуване със селяните, което щяло да ми бъде много необходимо като агроном. От тези лекции разбрах, че нашите "мамаджии" бле нееха в сравнение "мамаджалька" на бай Иван. По-късно, често си спомнях за тези лекции, но "курбанджия" не можах да стана.

По време на обиколката, винаги бяхме добре нахранени и устроени. Само в село Крън, по наше желание вечерта нощувах в сеновала, но там ядохме череши до насита.

Минавайки край фабрика "Кремона" в гр. Казанлък си купих мандолина за 5,000 лева, което бях планирал предварително.

Същата съхранявам и сега, но от доста години вече не свиря.

Пазя я като реликва от младежките години.

През село Средногорово навлязохме в Чирпанският район. ^{Посетихме} ~~след~~ село Оризово, обиколихме станциите в гр. Първомай, ^{Ча} след това и тези в Хасковският район. През гр. Свиленград, ^и Любимец, ~~след това~~ през Димитровград, Гълъбово и Коларово се прибрахме в института. След това с влака посетих станциите с магарешки жребци в района на гр. Кърджали и селата Перперек и Жълти бряг. При тази обиколка се запознах със нашето

земеделие и животновъдство при тогавашното му състояние. Обединих се, че нашият селянин обича и се грижи с любов за своята земя, "майка закрилница". Ние агрономите, подпомагани от държавата, кредитните кооперации и изгражданите ТКЗС по селата, следва да осигурем облекчаването на селският му труд. Това можеше да се осъществи само по пътя на модерното, окрупнено, интензивно и ефективно земеделие и животновъдство. Убедих се и в правилността на мнението на проф. К. Калчев, че не следва да копирате колхозите в Съветският съюз, където селянина поради крепостничеството си в миналото, не е бил така свързан с земята.

През юни 1949 година в БАН-гр. София се проведе Биологична конференция, на която и ние с В. Кабаков, заедно със специалистите от института присъствувахме. На нея беше подложена на унищожителна критика от позициите на Т. Д. Лисенко, теорията за наследствеността на Васман-Морган. По указания от Съветският съюз тя беше обявена за метафизична и реакционна. Още бяха критикувани уважаваните от мене преподаватели по генетика: професорите Д. Костов и Г. Генчев. Имаше известни критики и към академиците Методи Попов, Христо Даскалов и Никола Платиканов, както и към проф. Ст. Куманов. Нашият ^{директор} Андон Геров беше цитиран като формалист при селекцията на Сивото искърско говедо. Възхвалявала работата по вегетативната хибридиация между доматите и картофите на асистентката Райна Георгиева. Нейната работа познавах, като кържочник на проф. Д. Костов, който открыто обясняваше, че нищо няма да се получи. По-късно това беше доказано. ^{По това време} на конференцията академик проф. Д. Костов беше болен и не присъства на Биологичната конференция. На нея цитираха само негово писмо, с което признаваше някои свои грешки. Наскоро след това той почина. Аз тогава въобще не по-

вярвах, че той е писал такова писмо. Академик проф. Д. Костов от 1934 до 1940 година беше работил при академик Н. В. Вавилов в Съветският съюз. През 1940 година е принуден да се завърне в България, като член на Академиите на науки във Велико~~Британия~~ и СССР.

Въпреки, че не възприемах посочените доводи и критики изложени на Биологическата конференция, бях твърде млад и неподготвен теоритически, за да ги оспорвам открито. Споделих само с Ив. Я. Табаков някои от съмненията си.

От 15 до 25 юли бях в село Горно Ботево, заедно с агроном ма Недков и един ~~оценител~~ от с. Дълбоки, като оценители ~~на~~ ^{на} ~~един~~ градушка ^{бактерии} ~~в това село~~. От тези колеги ~~оценители~~ научих много по тази нова за мен работа. Квартирувах в един добър селски стопанин, с чийто син и досега сме приятели.

На 25 юли Тома Данков беше опериран от апендесит и аз трябваше да го замествувам, като нормировчик в полевъдството.

През лятото в института постъпиха на работа доста млади току що завършили гимназия момичета, ~~като~~: Златка Лейчева от с. Оряховица, Атанаска Насето / от Пловдивско, Нейка и Минка от с. Руда и Станка от селата около Старозагорските бани. Тези момичета се въртяха около нас, но ние отбягвахме много близки ~~връзки с тях~~ ~~атрактивни~~. Томата през есента влизаше в казармата, а ние с Кабаков нямахме още постоянна работа.

По това време, след продължително боледуване в Съветският съюз, където беше на лечение, почина Георги Димитров, министър Председател на България. Беше с големи заслуги по запазването на България в границите й от преди Втората световна война.

За мен, въпреки продължителната ~~му~~ ^{съ} емиграция, той беше много ~~известен~~ ^{имал} авторитет ~~и приятел~~ ^{на} страната ни.

Това лято, приятеля ми Тенко беше в Стара Загора, но поч-

ти не се срещахме. Беше произостанал с изпитите си, а готвеше и дипломната си работа.

Като ръководители на полевъдна секция, с Кабаков извършихме някои действия, които считахме за принципни и правилни.

Влязохме обаче в противоречия заради тях, с ръководителите и някои от служителите в института. Вече споменах, че в стопанския двор и между някои от блоковете има ^{не} много хубави овошки дървета, особено сини сливи. От последните в сушилнята към постройката в зеленчуковата градина, всяка година се приготвяха доста големи количества сушени сливи. За всичко това се грижеше градинарят Иван Мечкаров, който тогава ни беше подчинен.

Когато сливите взеха да зреят, двамата полски пазачи ни доложиха, че група жени на служители в института, системно ходят да ги берат с кошници. Отказаха обаче да ни съобщят имената им.

Тогава решихме с Кабаков, ние да ги заловим с набраните сливи. В денят на "хайката" ~~не~~ обявихме, че ще ходим в града по работа. На разклона за с. Малко Кадиево, обаче се отбихме и скрихме в сливовите насаждения между блоковете. Късно след обед дойдоха няколко жени с кошници и ги напълниха със сливи.

Ние ги заловихме и ги отведохме в института. Между жените се оказаха и тези на директора и контрол-счетоводителя. След това с доклад, поискахме да бъдат наказани, като заповедта за това бъде разлепена из института. Контрол-счетоводителя отказал да я изготви. Тогава Кабаков, като член на ППО на БКП заяви ^{за} че ще постави разглеждането на случая в Партийната организация. Едва тогава беше издадена и разлепена заповедта за наказанието на жените. Очаквахме похвала от целия колектив, особено от работниците и гледачите на животни, но такава никой не изрази. Даже един от тях ни каза: "Язък Ви за Висшето образование! Като се опарите няколко пъти, ще поумнеете!" Това

отношение обаче не ни разубеди в правилността на действията ни. Само разбрахме, че понякога следва да сме по-дипломатични.

В началото на септември от М-во на земеделието, с Кабаков получихме заповеди за дългосрочни командировки във връзка есенната сеитба. Него изпращаха в Разградска окolia, а мене в Силистренска.

На 12 септември с влака отидох в гр. Русе, а от там с кораб по река Дунав в гр. Силистра. От О~~Б~~ в града бях изпратен към община ~~Г~~ село Голеш, към която бяха и селата Карапово и Брестак. Намираха се на 35 километра на югоизток от града, непосредствено до Румънската граница. До историческото село Кайнарджа отидох с автобус, а от там с чакащата ме каруца, ~~коя~~ ведоня на още 14 км в с. Голеш. В с. Кайнарджа ме впечатли чешмата в центъра на селото, с бяла мраморна плоча. На нея имаше надпис за сключението "Кичук-кайнарджански договор" ~~съз~~ между Екатерина II и турците. Района от това село до Голеш, беше доста хълмист и с отделни малки гори. Почвата обаче беше много богата и с хубави царевични посеви. Между хълмовете се зеленееха и хубави ливади. Този район не съвпадаше с представите ми за равнинна Добруджа. Пътувайки с каруцата по прашният междуселски път, ~~ми~~ направи впечатление издавания от колелетата и, много приятен звънлив звук. Каруцарят ~~ми~~ обясни, че това е дяло на майсторите-каруци от този край. След като преминахме през село Генерал Недялково, към 17 часа бяхме пред общината в село Голеш. Селото се оказа доста голямо с около 2 хиляди жители, от които една трета татари. Разположено е от две страни на два хълма, покрай не много дълбок дол и почти пресъхнала по това време рекичка. Тя завършваше на североизток в доста широката долина на река ~~Ч~~ха, чийто начало е близо до гр. Добрич. В Голеш имаше и училище с прогимназия и

доста голяма учителска колегия, предимно от "стара България"

За всичко това бях информиран от каруцаря, докато пътувахме
~~за селото~~
~~с каруцара.~~

Посрещна ме кмета и след като се запознахме ~~възстанови~~ в гостната, намираща се в самата община. Беше обзаведена с две легла, гардероб и нощи шкафчета. Тъкмо започнах да си нареджда багажа, който носех в раницата си и на вратата се почука. Отваряки я, бях изненадан от усмихнатите млади лица на 6 - 7 млади момичета, а зад тях се подаваше главата на малко по-голям от мен мъж. Извиниха се за нахалството си, като се представиха като част от учителската колегия в селото, начело с директора.

Дошли да се запознаят с пристигналият млад агроном, и да го поканят на ~~одна~~ от редовните си сбирки в 20,00 часа в една от квартирите си. На тях присъствуваха и чиновници в Общината, също произхождащи от "стара България". Към 19,30 часа щели да дойдат да ме вземат.

След като подредих багажа си, излязох ~~изпълнител~~ да се измия ~~в~~ чешмата на двора. Когато се готвех да вечерям с носена от мен храна/хляб, сирене и домати/, на вратата плахо се почука. Отваряки врата, пред мене застана местен селянин, дошел да ме покани за вечеря в домът си. Докато съм бил в селото като агроном, не трябвало да имам грижа за прехраната си. Като ученик на бай Иван Шварца, веднага приех поканата, при уствие, че се върна в квартирата си до 19,30 часа. Оказа се, че този селянин живее близо до Общината. Домът му почти не се различаваше от тия в нашите Старозагорски села. Посрещнахме много добре и веднага ми сервираха хубава салата от зеленчуци, гържени яйца и плодове. Изненадаха се, че съм въздържател и отказах предложената почерпка. Към 19,15 часа им благодарих и се прибрах в Общината.

Скоро дойдоха две учителки, които се представиха като сестрите: Веселина и Николина от с. Борован, Врачанско. Живеели в дома на секретар-бирника на пълен пансион и близо до Общината. Заведоха ме в квартираната на две от учителките Емилия и Тотка от село Суходол, Павликенско. Там бяха почти цялата колегия, начело с директора и съпругата му, също учителка. Присъстваха и двама млади мъже, чиновници в общината. Единият от тях беше от Новозагорските села. Така мъжете в тази женска компания бяхме четирима. Имаха грамфон с доста площи и пребладаващи такива с танцова музика. Хазийките бяха получили шайга грозде от Суходол и ни гощава^{ха} с него. Забавлявахме се и танцувахме до към 12 часа, когато директора със съпругата си тръгнаха. Веднага след тях и останалите си разотидеха. Аз отново бях изпратен от двете сестри, като по пътя ме информираха, че в селото има добре снабдяван магазин на потребителната кооперация и кръчма, в която има радио с акумулятор. Дважды седмично в селото донасяли пощата и вестници. Подобна била обстановката и в останалите съставни две села: Караваново и Бретак, на които учителите били също от "стара България". Общаха да ме запознаят с хазяина си, който бил от град Русе. Ако съм ~~залаел~~, можело да уредят да се храня заедно с тях при минимално заплащане.

На следващият ден, кмета ме запозна с положението по прибирането на есенниците и подготовката за есенната сеитба/осигурени семена и изорани площи/. Уговорихме се и за ипотвянето на информаци^ие, които ежедневно ще изпращаме до ОНС-гр^вСи листра. След това, с общинската каруца обиколихме землището на селото, а през следващите дни и тия на съставните села. Всичко ~~заседно~~ ~~изпупувахме~~. Навсякъде ни посрещаха зам. кметовете, секретарите на ППО на БКП и председателите на земеделските дружби.

Над 70 на сто от земеделските стопани бяха средни и заможни като около 15 на сто имаха по над 200 декара обработваща земя. Нямаха още създадени ТКЗС.¹³ Само в Голеш имаше татари, живеещи в отделна махала. Жените им не носеха фереджета, а черни наметала с ръкави, които носеха наметнати на главите, а когато работеха ги обличаха.

Кмета на централната община в Голеш беше член на БЗНС.

Диалекта на който говореха, беше почти като този от наши Старозагорски край, с употребата на доста турцизми. Всички знаеха румънски език и бяха ходили до четвърто отделение в румънски училища до 1940 година.

След десетина дни, имах вече доста познати и в трите села и нямах проблеми, както с храната, така и с нощуването. Когато бях в Голеш, често посещавах сбирките на учителките. Двапъти седмично се обаждах по телефона в ОНС-гр. Силистра, за да ги информирам за хода на есенната сеитба и прибирането на царевица, извън всекидневната информация давана от кмета. Едва от третата седмица започнах да се храня в семейството на секретар-бирника, но предимно вечер, когато бях в Голеш. Съпругата му предложи и аз приех да ми пере бельото, виждайки ме веднаж, когато вършех това сам. При срещите си с учителките, винаги бях обект на специално внимание. От тях най-хубава беше Емилия от Сухиндол, но най-повърхностна и несериозна. Най-умна, беше Веселина от Борован, но не така хубава. Беше член на БКП и с нея човек следваше много да не се сближава. Затова възприех тактиката да поддържам почти еднакви отношения със всички. Подобни бяха отношенията ми с четирите учителки в село Караново и двете в село Брестак.

В с. Голеш установих по-блиズки отношения и с младежите. С тях в неделни дни участвувах и в устройваните футболни мачове със съседните села. С керван каруци, музика и песни се пред

отгоре си от ~~път~~ виждахме до футболното игрище на селото. След футболният мач се устроиваха съвместни увеселения и угощения. Късно вечерта, отново доста шумно се завръщахме в село Голеш.

На 27 септември "Денят на земята", в сарона на училището беше организирано общоселско събрание. Доклада изнесох аз, а учителите организираха с учениците забавна програма.

Присъствувах и на няколко съездби в трите села, за които винаги идвала да ме канят. Присъствувах в татарската махала на тържественото "обръзване" на едно момче, ~~за~~ което също ~~нап-~~
~~бях~~
~~всъщност~~ ~~да ме поканят~~.

На три пъти бях викан в ОНС-гр. Силистра на съвещания. Там винаги нощувах ~~и~~ един мой колега от града.

В село Голеш и съставните села на общината бях 50 дни. Бях толкова доволен от отношението на хората и създадените ми добри условия за работа като агроном, че накрая желаех командировката ми да продължи по-дълго време.

На 20 октомври с писмо от института получих заповед, че от 1 ноември ме назначават за началник на раз走得ни секции. Тя беше придружена с акт за встъпване в длъжност, който следваше да подпиша и им върна обратно. Това не само ме изненада, но ме и обиди, защото нито бях излявал такова желание, ~~никога~~ ^{или} по давал молба до ръководството на института. Допущах, че може да са разговаряли само с родителите ми.

Към 25 октомври беше прибрана царевицата и почти приключена есенната сеитба. Кмета на с. Голеш и заместниците му в двете съставни села, както и ръководителите на ОНС гр. Силистра ме агитираха, след държавният си изпит да се върна и остана агроном в с. Голеш. След няколко дни колебания, в мен наделя стремежа към родният край. Подписах акта за встъпване в длъжност и с писмо го изпратих до института. Пишайки сега те-

зи редове се замислих по това, как ли щеше да протече живота ми, ако бях останал агроном в село Голеш, Силистренско.

На 30 октомври се сбогувах с приятелите си в селото и с познатите си колеги в гр. Силистра. С кораб по река Дунав отидох в гр. Русе и от там с влака се завърнах в Ст.-Загора.

На 1 ноември бях в института, за да уредя отпуската си за подготовката и явяването на държавният си изпит, който беше насрочен на 20 ноември.

От командировката си получих общо 45,000 лева, а бях похарчил само 10,000 лева. За мен тогава, това бяха доста пари.

Макар брат ^{МИ} вече да беше трудов офицер и на работа в Димитровград, подобрене нямаше в икономическото положение в семейството ни. Докато учех в къщи за държавният си изпит, се похвалих на баща си за спечелените пари от командировката. Макар да му беше неудобно, той ме помоли да му дам 25,000 лева, за да изплати остатъка от тегленият през 1928 година заем при строителството на нашата къща. Когато му ги давах, той много ми беше благодарен.

На 17 ноември, заедно с В. Кабаков отидохме в София.

Аз гостувах на Марин П. Камбуров, който живееше в новата си квартира на ул "6-ти септември" № 14. Същият вече работеше в Министерството на транспорта. В София се събрахме и всички колеги от "мамската" група: В. Грозев, Ив. Славков, Ц. Христов, Ив. Диков, Ан. Христев, П. Митров и В. Янакиев.

В една от заседателните зали на М-во на земеделието се проведе писменният ни изпит. Следващо по избор да пишем по една от темите: а/-"Общи агротехнически и стопански мерки за повишаване зърнопроизводството у нас" и б/-"Организация на труда в ТКЗС". Аз писах по първата тема. При практическия изпит на следващия ден изтеглих въпроса: "Приготвление на

парникова пръст. Изпитваха ни агрономите Хаджикулев и Огнянов в овощната градина на нашият факултет. Всичко приключи успешно и на следващият ден получих диплома-удостоверение от М-во на земеделието и вече бях напълно редовен агроном.

Останах още два-три дни в София, заедно с колегите си.

Разделихме се, като всеки тръгна по своят път в живота. Потеглих и аз, като благодарих на Марин за гостоприемството. По това време при него живееха Хр. Сариев и Панчо Офето, които отсъствуваха по време на моят престой в квартирата.

На 1 декември започнах работа в института, като ръководител на Жребцовата и Овцевъдна секции до края на годината, а от 1 януари 1950 година и на Птицевъдна секция. В. Кабаков продължи да ръководи полевъдството.

Докато сме отсъствуvalи от института, Тома Данков беше ни напуснал, постъпваки войник. Ние с Кабаков се преместихме да живеем в една стая на Бекярското жилище.

През това време и Андон Геров е бил освободен като директор, но временно оставен да изпълнява длъжността. Асистента Харалампи Григоров преждевременно се беше завърнал от Чехословакия, изгонен заради опит да присвои някакъв патент за нов тип сирене. Сварихме в института и асистента Ген. Телкиев, от института по памука-гр. Чирпан. Беше командирован за три месеца, за да ръководи доизграждането на опитното напоително поле. Сприятелихме се при съвместното ни яздене на жребците.

Макар и назначен за асистент по птицевъдство, Койчо Иванов продължаваше да работи в стаята на Яким Шеличев, заедно с Харалампи Григоров. Едва по-късно научихме, че Ан. Геров е освободен като директор по ^{от Р. Иванов} доносих до ОК на БКП в Ст-Загора, със съдействието и на Яким Шеличев.

Наскоро след завръщането ни с В. Кабаков, през месец де-

кември К.Иванов беше принудително оженен за лаборантката Минка. Койчо Иванов, като Председател на профкомитета, а Минка като секретар една вечер до късно писали само годишният отчетен доклад за дейността на профкомитета, когато той направи опит за по-блиски отношения с нея. На следващия ден тя вдига голям шум по случая, като прави опит да се троши в лабораторията. Идва и баща й, тогава кмет на с. Руда и заедно с представител на ОК на БКП-Ст-Загора, К.Иванов беше принуден да сключи брак с нея.

Нашата квартира с Кабаков отново стана място, където се събираха вечер младежите в института. При нас редовно идваха Стоян К.Камбуров/млекар/, Първан Симеонов/техник/, Петър Ив. Минков/монтажор-шофьор/ и Петър Трайков/помощник в фурната/.

Често ни посещаваха и гимназистите: Илия Атанасов, Никола Денев, Стоян Андонов, Илия Трифонов и Христо Коджейков. От работещите в института момичета на сбирките често участваха: Златка, Станка, Нейка, Атанаска, Минка/до омъжването й за К.Иванов/ и няколко от гимназистките. Вече споменах, че аз бях в ръководството на СНМ в института.

Заедно с младежите организирахме общо посрещане на Новата 1950 година.

На 9 януари, тогава Стефановден, организирахме заедно с Стоян и Станка общото му празнуване. Бяха почти всички младежи, както и Петър Ив. Минков със служебната кола. От 1 януари той беше вече шофьор в ОК на БКП-Ст-Загора. В края на празника ни, когато повечето младежи си бяха разотишли, Стоян предложи на Станка да се оженят. С нея от известно време имаха по-блиски приятелство. След известно колебание тя се съгласи и Петър Минков ги отведе в града, за да получат съгласието на родителите им. На следващият ден те склучиха граждansки брак.

С тяхното семейство имах след това дълга и трайна дружба.

По същото време на няколко пъти принудително бяхме извозвани в града, за да участвуваме в митингите, организирани против Трайчо Костов и групата му. Ние с Кабаков не приемахме за убедителни и безусловни постановките за борбата срещу "Врагът с партиен билет", пренесени у нас от СССР. За нас не беше нормално, доскоро вторият човек в БКП, след Г. Димитров да бъде враг на народа и предател. Тогава се носеха слухове, че всичко това е резултат от борбите за власт между завърналите се от Съветския съюз юмигранти и пряко участвувалите у нас в борбата с монархо-фашизма партийни дейци. Не приемахме за нормални скандиранията по митингите "Смърт за Трайчо Костов и кликата му".

Ако вината им беше доказана, следващо да ги съди редовен съд, а не това да се решава на митинги. На един от тях, членовете на БКП от института Кирил Енчев и Игнат Марангозов открито заявиха, че не вярват, че Трайчо Костов е виновен. По донос на телефонистка Койна Атанасова, член на БКП, двамата бяха изключени.

По това време се създадоха добри условия за доносчиците, и дос та хора ставаха жерва на тях.

От младите специалисти, най-добри отношения с Кабаков поддържахме с асистентката Славка Славова. Тя беше културна млада жена, добра компаньонка, като участвуваше и в нашите младежки прояви. Умееше обаче да ни държи на известно разстояние от себе си. Тя беше в много близки отношения с д-р Георги Кабакчиев бъдещият ~~еи~~ съпруг, лекар на Старозагорските бани. Всяка събота и неделя той идваше при нея. През седмицата обаче я посещаваха други двама ухажъори. По-късно, ние с Кабаков живеехме в съседен на нейния апартамент в блока "Белият дом", като бяхме свидетели на този ^{честн} двойствен начин на живот. Веднаж й направих забележка за това. Отговори ни, че сме расъждавали хлапашки. Тя

искрено обичала доктора, но докато се омъжи за него, имала право на отношения и с други мъже. Това ѝ поведение не одобряваваха и останалите специалисти в института. Тя влезе в оствър конфликт и с Хар. Григоров, който се опита отначало да я ухажва.

В резултат, той я принуди през пролетта на 1951 година ~~ти~~ да напусна института и премести на работа в ОНС-гр. Ст-Загора. Наскоро след това се омъжи за д-р Г. Кабакчиев. Нейното поведение доста ми помогна да оформя моите разбирания ~~заключенията~~ между мъжете и жените.

През февруари 1950 година се проведе научен съвет, на който беше отчетена двугодишната дейност на института. На него присъствуваха всички известни тогава специалисти по животновъдство в страната. През двета дни на научния съвет, ние с Кабаков водихме протоколите. ~~Боянов~~ провеждаше дискусии по изпълнение на научните задачи и при обсъждането на новият тематичен план бяха много поучителни и интересни за мене. Особено споровете за породите при различните видове животни, които следва да се отглеждат у нас. Докато при коневъдството и свиневъдството мненията бяха почти еднопосочни, при говедовъдството и овцевъдството те бяха доста противоречиви. При внедряването на вносните високопродуктивни говеда, овце и птици се изискваха доста по-добри условия на хранене и гледане, които тогава трудно можеха да се осигурят. ~~Боянов~~ Наделяваше мнението местните породи да се кръстосват с вносните такива, като се считаше че кръстоските са най-подходящи за условията на дребните наши животновъдни ферми. За пример се посочваша резултатите от отглеждането на породите говеда Симентал и Монтайон, мериносовите породи овце и породите кокошки Легхорн и Родайланд.

Съществуващи противоречия по правилното хранене на животните, фуражното производство и млекопреработването почти няма-

На този съвет се запознах с произхождащият от Стара Загора академик Георги Хлебаров и академик Никола Платиканов, които работеха в БАН, както и със специалистите по фуражно производство Христо Пенчев и Иван Найденов. Последните работаха в фуражният институт-гр. Плевен. Ще посоча имената и на всички присъствали специалисти: а/- Говедовъдите- Андон Геров, Игнат Игнатов, Петко Иванов, Атанас Лаков и Ненчо Ангелов; б/- Коневъдите- Владимир Попов и д-р ~~Хаджи~~ Димитров; в/- Овцевъдите - Петър Минев, Рада Балевска, д-р Иван Танев, и Боньо Райчев; г/- Свиневъдите - Исаи Георгиев и Ангел Фарфаров и г/- Птицевъдите - акад. Георги Хлебаров, Стефан Куманов, Иван Табаков и Димитър Бальзов.

Решенията на този съвет, след това бяха утвърдени от М-во на земеделието с заповед № 162 от 13 март 1950 година. Покъсно ^{от} М-во на земеделието със заповед № 669 от 15 юни 1950 г. бяха утвърдени колективите за работа при отделните ^{преди} видове животни и птици.

През месец февруари се занимавах с назначаването на коняри и изпращането на жребците/конски и магарешки/ по станции в общините ~~ва~~ района. От трите секции, които ръководех най-добре се сработвах, отначало с овцевъда П. Минев. За птицевъдството срещах известни пречки от асистента К. Иванов, кое то дразнеше Иван Я. Табаков. Той не одобряваше К. Иванов и постоянно ме агитираше да се насочвам към птицевъдството. Известно време се колебаех, нежелаейки да влизам в противоречие с К. Иванов. Въпреки това на няколко пъти Ив. Табаков ме вземаше със себе си при обиколките си из селата: Малко Кадиево, Загоре и Грудево. В дворовете на стопаните с по-хубави местни кокошки, той беше поставил петли Родайланд и от тях събираще оплодени яйца - кръстоски. Покъсно в тази наша дейност бяха

включени селата: Свобода и ~~и~~ Мадко Тръново. Последните кръстоски ~~и~~ во поколение получихме в с. Сърнево през 1953 година. По този начин ¹ още през 1950 година Табаков ме включи в работата по породното подобрение на кокошките.

През 1949 година, ~~така~~ по време на научния съвет доста от специалистите се изказаха за преместване на института в София, като в Стара Загора стане само Районен институт по животновъдство. През 1949 година даже специалистите в института на няколко пъти ми използваха да изгответ скици ~~и~~ ^{на} структурите на предлагания нов Централен институт по животновъдство. В последният им доклад се предлага ~~и~~ ^{на} терен около ле^тище Божурище, а Министерството го конкретизираше на около 2 км южно от гара Божурище, в съседство с железопътната линия. През месец март 1950 година Яким Шеличев беше на среща при министър Титко Черноколов по този въпрос. Последният считал за най-подходящ терена край гара Костенец, за което заявил, че ще докладва в Министерският съвет. Наскоро след това беше публикувано постановление № 138 на МС, с което се създаваше Централен институт по животновъдство край гр. Констанброд и Районен институт по животновъдство-гр. Стара Загора.

Последният оставаше с два отдела: а/- По развъждане на домашните животни и б/- По хранене на домашните животни. Към него се включаше и Опитното поле по напояване". От тази година ^{последната} ~~се~~ се ръководеше от мой колега и състудент ^и Чоню Ат. Цонев от с. Гурково, Казанлъшко.

След Постановлението известно време специалистите ^{които} работещи при нас, водиха по между си борба за преназначаване към Централния институт, в която ние с Кабаков не участвувахме. Решаващо беше мнението на Яким Шеличев, назначен за негов директор. Към него бяха назначени: Димитър Джурков, Хараламии Гри-